

Nebraska Medicaid Home and Community- Based Services (HCBS) Developmental Disabilities (DD) Waivers

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ် အလံာ်န့ၣ်ကျဲလၢအချ့

လံာ်န့ၣ်ကျဲလၢအချ့အံၤ မ့ၢ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတခါဆူ တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ် ဒီး တၢ်စူးကါအီၤလၢ ကဆၢတဲာ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤမနုၤတဖၣ်လၢ ကဆိကမိၣ်ထံအီၤလဲၣ် န့ၣ်လီၤ. ယဲ တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတမံၤဖျါဂ့ၤလၢနဂီၢ်န့ၣ်, ဖးအါထီၣ်တၢ်ဃးအီၤလၢ *DD Policy Manual* အပူၤ - တၢ်အိၣ်တီ 8 ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤ အိၣ်ပညီတဖၣ်, တၢ်ပာ်ပနီၣ်တဖၣ်, ဒီး ပုၤဟ့ၣ်နီၤလီၤ တၢ်မနုၤကလုာ်တဖၣ် ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤ တခါစ့ၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤပုၤပာ်ဆုၢ်တၢ်မူဒါခိၣ်ကတဲာ်န့ၣ်ပာ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ပိာ် ပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအတၢ်ရံၤထၢတဖၣ်လီၤ.

တၢ်တၢ်မၤသီထီၣ်လၢ
လၢမာ်ရှ်း 2022

NEBRASKA

Good Life. Great Mission.

DEPT. OF HEALTH AND HUMAN SERVICES

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤလၢတၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်သ့တဖၣ်

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤလၢတၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်သ့တဖၣ်သန့ၤထီၣ်အသးလၢ Medicaid Home and Community-Based Services (HCBS) တၢ်တသ့တဘၣ် အဘၣ်ဃး တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တၢ်ကွၢ်ကဟံၣ်ကွၢ်လၢ နကမၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွၢ်ကဟံၣ်ကွၢ်ခံမံၤလၢပုၤလၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တသ့တဘၣ်အဘၣ်ဃးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢ ပုၤတၢ်အပူၤအဂီၢ်ဒီး ပုၤလၢအကြးတၢ်ကဟုကယၢ်အပတီၢ် ဒ်သိးလိာ်သး အတၢ်လိာ်ဘၣ် ဒ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်လၢ တၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အဘၣ်ဃးပုၤတၢ်ဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်လၢ အအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်တလၢတပုၤ (ICF-IID) အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ-

- The Developmental Disabilities Adult Day Waiver (DDAD) မ့ၢ် ပုၤလၢအသးအိၣ် 21 နံၣ်ဒီးအဖီခိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သးစၢ်ဆၢအံၤလၢ တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- The Developmental Disabilities Comprehensive (CDD) Waiver မ့ၢ်လၢပုၤအသးန့ၣ်ခဲလၢာ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤလၢတၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်သ့တဖၣ်	DDAD Waiver	CDD Waiver
ပုၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤမ့ၢ်န့ၢ်	မ့ၢ်	မ့ၢ်
စဲးဖိကဟံၣ်ပိညါလၢအမၤစၢၤတၢ်	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်မၤစၢၤတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးလၢဟံၣ်အပူၤ	-	မ့ၢ်
မ့ၢ်ဆါဒီးတၢ်မၤစၢၤဖိသ့ၣ်	-	မ့ၢ်
ပုၤတၢ်တၢ်အိၣ်ဆိးဃာ်	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်သမံသမိး	မ့ၢ်	မ့ၢ်
မ့ၢ်ဆါဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ခိၣ်ဃၢၤတၢ်သမံသမိး	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်ဘီၣ်ဂ့ၤထီၣ်ဟံၣ်	မ့ၢ်	မ့ၢ်
ပုၤပၤဆၢဟံၣ်ဃီ	-	မ့ၢ်
တၢ်အိၣ်မူလၢတသန့ၤထီၣ်အသးလၢပုၤဂၤ	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်မၤစၢၤဟံၣ်ပူၤကသံၣ်ကသီ	-	မ့ၢ်
နီၢ်တၢ်ဂၤဂီၢ်အူတၢ်ခိၣ်ဆၢအကျိၤအကျဲ (PERS)	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်မၤလိတချုးတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူတၢ်မၤလိ	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်မၤစၢၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး - Continuous Home	-	မ့ၢ်
တၢ်မၤစၢၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး - Host Home	-	မ့ၢ်
တၢ်မၤစၢၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး - Shared Living	-	မ့ၢ်
တၢ်အိၣ်ဘဲးတစီၢ်ဖိ	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူတၢ်ဆိၣ်ထွဲလၢကရူၢ်အဆံးဖိ	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်န့ၢ်ဖံးန့ၢ်မၤ လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ် - Follow-Along	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်န့ၢ်ဖံးန့ၢ်မၤ လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ် - ပုၤတၢ်ဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်	မ့ၢ်	မ့ၢ်
ဟံၣ်ဖိဃီတၢ်အိၣ်မူလၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ်	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်ကူၤစၢၤယါဘျါတၢ်မၤစၢၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး	-	မ့ၢ်
ဘၣ်ဃးတၢ်ဆိတလဲအကတီၢ်	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်ဝံစိာ်တီဆၢ	မ့ၢ်	မ့ၢ်
တၢ်ဘီၣ်ဂ့ၤထီၣ်သိလုၣ်တဖၣ်	မ့ၢ်	မ့ၢ်

ပျားဒိန်တုန်ခိန်ပွဲမုခ်နံ့

ပျားဒိန်တုန်ခိန်ပွဲမုခ်နံ့ ဟုဂ်လီ၊မုခ်ခါဒီတီဟူးတံဂဲလ၊အေဒီပညီအိန်တဖုဂ်လ၊ တံလီလ၊ အပူဖျေး ဒီး တံဘဉ်ယိဉ်, လ၊တံအံးထွဲကွါထွဲအီလ၊အအိဉ်ယံလ၊နဟဉ်နုဉ်လီလီ. နစူးကါတံဟုဉ်မ၊စ၊အံ လ၊ ကမ၊တံသုဉ်တဖုဂ်လ၊နပု၊တဝ၊အပူ၊နုဉ်လီလီ. နပု၊ဟုဉ်လီ၊တံမ၊စ၊ မ၊စ၊န၊လ၊ ကကံထီဉ် သဘျူ အါထီဉ် ဒီး တံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူ၊ဒီးတံရူလီဉ်မုဉ်လီဉ်တံလီဉ်ဘဉ်တဖုဂ်နုဉ်လီလီ. နပု၊ဟုဉ်လီ၊ တံမ၊စ၊ မ၊စ၊န၊ဒီး ကီးနံးဒဲးတံဟူးတံဂဲလ၊တဖုဂ်, တံကတီ၊တံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူ, ဒီး တံအံးထွဲကွါထွဲနုဉ် လီလီ. နစူးကါတံဟုဉ်မ၊စ၊အံလ၊ တံဖံးတံမ၊ မုတမုခ် တံသးအိဉ်မ၊ကလီ တံအဂီ၊တသုဘဉ်.

စဲးဖီကဟုဉ်ပီညါလ၊အမ၊စ၊တံ

စဲးဖီကဟုဉ်ပီညါလ၊အမ၊စ၊တံဟုဉ်ဃုဉ်စဲးဖီကဟုဉ်ပီးလီတဖုဂ်, တံဖီတံလံ၊တဖုဂ်, ဒီး တံပီးတံလီ တဖုဂ် လ၊ကမ၊စ၊နမ၊တံသုဉ်တဖုဂ်လ၊နနီ၊ကစ၊ဒဲဉ်ဝဲ ဒိသီးနလီဉ်ဘဉ်တံမ၊စ၊လ၊ ပု၊အဂ၊တဖုဂ် အအိဉ်စု၊လီ၊နုဉ်လီလီ.

တံမ၊စ၊တံဟုဉ်သုဉ်ပံသးလ၊ဟံဉ်အပူ

တံမ၊စ၊တံဟုဉ်သုဉ်ပံသးလ၊ဟံဉ်အပူ မုခ်တံဟုဉ်မ၊စ၊ပတီ၊ဖုဉ်ဖဲလ၊နအိဉ်ဒီး သးတံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူ တံအိဉ်သးလ၊အနးအခါ မုတမုခ် တံဟုဉ်သုဉ်ပံသးလ၊အကြီဃဉ်န၊လ၊ နကီးနံးဒဲးတံဟူးတံဂဲလ၊ အညီ၊နီ၊အဂီ၊နုဉ်လီလီ. တံဟုဉ်မ၊စ၊အံ၊ဘဉ်တံဟုဉ်လီ၊အီလ၊နဟဉ်အပူလီလီ. နပု၊ဟုဉ်လီ၊တံမ၊စ၊ ကမ၊စ၊န၊ ဒီး ကီးနံးဒဲးတံအိဉ်မုတံဟူးတံဂဲလ၊တဖုဂ်, တံကတီ၊တံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူ, ဒီး တံအံးထွဲ ကွါထွဲနုဉ်လီလီ. တံအံးမုခ် တံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူတံဟုဉ်မ၊စ၊တခါနုဉ်လီလီ.

မုခ်ခါဒီတံမ၊စ၊ဖိသဉ်

မုခ်ခါဒီတံမ၊စ၊ဖိသဉ် ကဲထီဉ်လ၊ ပု၊တဝ၊တံဆီလီ၊ဟံဉ်လီ၊အပူ၊နုဉ်လီလီ. တံအံးဟုဉ်လီ၊ တံသိဉ်လီ ဒီး ပု၊မ၊တံဖီတံဆီဉ်ထွဲလ၊ကကြ၊ဝဲဒီးနဖိအသးနံဉ်အတံလိဉ်ဘဉ်တဖုဂ်လ၊အကြ၊ ဒီဖျိလ၊ တံတသုဘဉ် မုတမုခ် တံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူတံအိဉ်သးလီ၊ဆီအဃိနုဉ်လီလီ. တံသးစ၊ဆ၊ မုခ်တံသိဉ် လီဒီး တံဟုဉ်လီ၊တံဆီဉ်ထွဲလ၊ကသုးထီဉ်ထီတံတဒီးသနုဉ်ထီဉ်သးလ၊ပု၊အဂ၊ဒီး နီ၊ကစ၊ တံခိဉ်ထီဉ် ထီထီဉ်ဖဲ ဟုဉ်ဂံ၊ဟုဉ်ဘါပု၊တဝ၊တံအိဉ်ဆီးဃုဉ်အတီ၊ပု၊နုဉ်လီလီ. တံအံးမုခ် တံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူ တံဟုဉ်မ၊စ၊နုဉ်လီလီ.

ပု၊တဝ၊တံအိဉ်ဆီးဃုဉ်

တံဟုဉ်ဃုဉ်လ၊ပု၊တဝ၊အပူ သိဉ်လီ တံမ၊စ၊လီ၊နီ၊ကစ၊အသး, တံဟုဉ်သုဉ်ပံသးလ၊အကြ၊တဖုဂ်, တံရူလီဉ်မုဉ်လီဉ်, ဒီး တံလဲလီဉ်တံသုဉ်းသုမ၊တဖုဂ်နုဉ်လီလီ. တံဟုဉ်တံမ၊စ၊အံ၊အါတကွါကဲထီဉ် လ၊ ပု၊တဝ၊အပူ၊နုဉ်လီလီ. နဆ၊တံနဘဉ်သးလဲ၊ဆူတံလီ၊ဖဲလဲဉ်ဒီး အဘျီဆံးအါလဲဉ်နုဉ်လီလီ. တံဟုဉ်မ၊စ၊ အံ၊ မ၊အါထီဉ်နတံတဒီးသနုဉ်ထီဉ်အသးလ၊ပု၊အဂ၊ဒီး နီ၊ကစ၊တံရူထ၊ ဒီး တံခိဉ်ဆ၊လီဉ်သးဒီး ပု၊လ၊ နပု၊တဝ၊အပူ၊နုဉ်လီလီ. နပု၊ဟုဉ်လီ၊တံမ၊စ၊ မ၊စ၊န၊ဒီး ကီးနံးဒဲးတံအိဉ်မုတံဟူးတံဂဲလ၊တဖုဂ်, တံကတီ၊တံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူ, ဒီး တံအံးထွဲကွါထွဲနုဉ်လီလီ. တံအံးမုခ်ဝဲ တံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူ တံဟုဉ်မ၊စ၊ နုဉ်လီလီ.

တံဟုဉ်ကုဉ်ဟုဉ်ဖးတံသမံသမိး

တံဟုဉ်ကုဉ်ဟုဉ်ဖးတံသမံသမိးမ၊စ၊နအိဉ်လ၊နတံဟုဉ်မ၊စ၊အခဲအံ၊တဖုဂ်အပူဖဲ ဟံန၊ဒီး ပု၊အဂ၊ ပု၊ဖျေးဒီးတံဘဉ်ယိဉ်နုဉ်လီလီ. ပု၊ဟုဉ်လီ၊တံမ၊စ၊ကွါစုဉ်ကယံန၊လ၊နဟဉ်အပူဒီး ဖဲလ၊နဒီးနုဉ်ဘဉ် မုခ်ခါဒီတံဟုဉ်မ၊စ၊တဖုဂ်, မ၊ တံဟုဉ်သုဉ်ပံသးတံသမံသမိးလ၊အကဲဘျူး, ဒီး ဟုဉ်နကရူ၊တံဟုဉ် ကုဉ်ဟုဉ်ဖးတဖုဂ်နုဉ်လီလီ. တံဟုဉ်သုဉ်ပံသးတံနုဉ်လီ၊ကျဲ၊ဃုဉ်တဖုဂ်တံဒုးအိဉ်ထီဉ်, တံစူးကါအီ၊ တံသမံသမိးအီ၊ ဒီး တံကွါကဒါကွါအီ၊ဒဲအလိဉ်အိဉ်အသီးနုဉ်လီလီ. တံအံးမုခ် တံအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချူ တံဟုဉ်မ၊စ၊နုဉ်လီလီ.

မိုးဆါခီတင်ဆိန်ထွဲမစာ

မိုးဆါခီတင်ဆိန်ထွဲမစာ ဟုၣ်လီၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢ၊ မိုးဆါခီတင်ဆိန်တၢ်ကျဲၤ၊ ပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မစာ ဖီၣ်ဂၢ် ဃာ်န့ၣ်လီၤ။ နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မစာ သိၣ်လီၤ တၢ်မစာလီၤနီၣ်ကစၢ်သး၊ တၢ်ဟံၣ်ညးပံၤသးလၢအကြၢၤ၊ တၢ်ရဲၤလိာ်မုာ် လိာ်၊ ဒီး တၢ်လဲၤလိာ်တၢ်သ့ဖဲသ့မတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်ဟ့ၣ်မစာအံၤအိၣ်ဝဲဖဲနတအိၣ်ဒီး တၢ်န့ၣ်ဖဲန့ၣ်မအဖီတၢ်ဒီး ဖဲ နတကွၢ်ဃုတၢ်မအခါန့ၣ်လီၤ။ နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မစာ မစာနးဒီး ကိးနံၤဒဲးတၢ်အိၣ်မူ၊ တၢ်ကတီၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့၊ ဒီး တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့၊ တၢ်ဟ့ၣ်မစာ န့ၣ်လီၤ။

တၢ်မဂ့ၤထီၣ်ခိၣ်ဃၢၤတၢ်သမံသမိး

တၢ်မဂ့ၤထီၣ်ခိၣ်ဃၢၤတၢ်သမံသမိးမ့ၢ် တၢ်သမံထံလၢကဟံၣ်ဖျါ စဲးဖိကဟ့ၣ်အပီးအလီၤတဖၣ်လၢ နလိာ်ဘၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆီတလဲတဖၣ်လၢကဘၣ်တၢ်မအီၤဆူနဟံၣ် မ့တမ့ၢ် သိလ့ၣ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်အံၤကွၢ် နတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့ဒီး တၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိာ်တၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်၊ နတၢ်လဲၤန့ၣ်ဘၣ်ဆူနပုၤတၢ်အပူၤ ဒီး နတၢ်သဘျ့ အကျိၣ်အကျဲၤန့ၣ်လီၤ။ တၢ်ဟ့ၣ်မစာအံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤ တချုးတၢ်စူးကါ စဲးဖိကဟ့ၣ်ပီညါလၢ အမစာတၢ်၊ တၢ်ဘီၣ်ဂ့ၤထီၣ်ဟံၣ်တဖၣ်၊ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘီၣ်ဂ့ၤထီၣ်သိလ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ။

တၢ်ဘီၣ်ဂ့ၤထီၣ်ဟံၣ်

တၢ်ဘီၣ်ဂ့ၤထီၣ်ဟံၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆီတလဲတဖၣ်ဆူနဟံၣ်လၢကမၤညီအိၣ်တၢ်ဒီးလၢအပူၤဖျဲးအိၣ်ထီၣ်လၢ ကလဲၤတၢ်ဖဲအံၤဆူအံၤဒီး ကမၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢနနီၣ်ကစၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်ဘီၣ်ဂ့ၤထီၣ်တဖၣ် ကြးမစာ နန့ၣ်လီၤဟးထီၣ်နဟံၣ်ဂ့ၤအိၣ်ဒီး လိာ်ဘၣ်တၢ်မစာလၢပုၤအဂၤတဖၣ်စ့ၤလီၤန့ၣ်လီၤ။

ပုၤပၤဆုၢ်ဟံၣ်

ပုၤပၤဆုၢ်ဟံၣ်မစာတၢ်ဒီး ဟံၣ်ဃီတၢ်ဖဲတၢ်မထီၣ်ရီၤတဖၣ်၊ ဒိသိးတၢ်ဖီအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်၊ တၢ်ဆူၣ်တၢ်၊ တၢ်မၤစု ထံးခိၣ်ထံးတဖၣ်၊ ဒီး တၢ်မၤကဆုၢ်ကဆုၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်ဟ့ၣ်မစာကတီၢ်ဖုၣ်အံၤ တၢ်စူးကါအီၤ ဖဲပုၤတဂၤလၢ ညီန့ၣ်မဟံၣ်ဃီတၢ်ဖဲတၢ်မတဖၣ်မစာတၢ်သ့ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ။ ပုၤပၤဆုၢ်ဟံၣ်တပၣ်ဃုာ် တၢ်ကဟ့ၣ်ကယၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်ဟ့ၣ်မစာအံၤ အိၣ်ဝဲလၢ ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အသးအိၣ် 18 နံၣ် အဖီလၢာ်၊ လၢအအိၣ်လၢအဟံၣ်ဖဲဃီဖဲအဟံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။ DHHS တၢ်ဟ့ၣ်မစာအဂၤတဖၣ် ကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢ ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအသးအိၣ် 18 နံၣ်ဒီးအဖီခိၣ်အဂီၢ်သ့န့ၣ်လီၤ။

တၢ်အိၣ်မူလၢတသန့ၤအသးလၢပုၤအဂၤ

တၢ်အိၣ်မူလၢတသန့ၤအသးလၢပုၤအဂၤအံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢနနီၣ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲဟံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။ နပုၤဟ့ၣ်လီၤ တၢ်မ စာသိၣ်လိာ်တၢ်သ့ဖဲသ့မတဖၣ်လၢ တၢ်အိၣ်မူလၢတသန့ၤအသးလၢပုၤအဂၤအဂီၢ်ဒီး မၤတၢ်လၢနပုၤတၢ် အပူၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ။ နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မစာ မစာနးဒီး ကိးနံၤဒဲးတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်၊ တၢ်ကတီၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့၊ ဒီး တၢ်ရဲၤလိာ်မုာ်လိာ်ဒီး တၢ်အိၣ်ဘုးအိၣ်ကသ့ၣ်တၢ်သ့ဖဲသ့မတဖၣ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်ဟ့ၣ် မစာတခါန့ၣ်လီၤ။

တၢ်မစာဟံၣ်ပူၤကသံၣ်ကသီ

တၢ်မစာဟံၣ်ပူၤကသံၣ်ကသီမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်မစာကတီၢ်ဖုၣ်ဖဲလၢနအိၣ်ဒီး ကသံၣ်ကသီတၢ်အိၣ်သး အနးတမံၤလၢအတြီၤဃာ်နၤလၢနကိးနံၤဒဲးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤညီန့ၣ်န့ၣ်လီၤ။ တၢ်ဟ့ၣ်မစာအံၤ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ လၢနဟံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ။ နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မစာ မစာနးဒီး ကိးနံၤဒဲးတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်၊ တၢ်ကတီၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့၊ ဒီး တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲန့ၣ်လီၤ။ တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်ဟ့ၣ်မစာ န့ၣ်လီၤ။

နီၣ်တဂၤဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ခိဆၢအကျိၣ်အကျဲ (PERS)

PERS မ့ၢ် အံၤလဲးတြီၣ်နံးတၢ်ပိးတၢ်လီတခါလၢကမၤစာနဆဲးကျိးပုၤတဂၤလၢဂ့ၢ်ဂီၢ်အူအပူၤန့ၣ်လီၤ။ တၢ်မအကျိၣ် အကျဲအံၤ တၢ်ဒုးစဲဘူးအီၤဆူနလီတဲစိဒီးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါပုၤလၢဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤတဂၤ မ့တမ့ၢ် ကိးဝဲလီၤဖဲ နဆိၣ်လီၤတၢ်စံးလီၤအလီၤန့ၣ်လီၤ။

တၢ်မၤလိတချးတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအတၢ်မၤလိ

တၢ်မၤလိတချးတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအတၢ်မၤလိ သိၣ်လိန့ၣ် တၢ်သ့ဖဲသ့မၤထီၣ်ရီၤလၢ အဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဖဲတၢ်မၤလိ အလိၣ်အိၣ်ဒီးသိးကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤတခါလၢပုၤတဝၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢအံၤ တၢ်စူးကါအိၣ်သ့ တုၤ 12 လါန့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢ မၤစၢန့ၢ်ဒီး ကိးနံၤဒဲးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, တၢ်ကတီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, ဒီး တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး – CONTINUOUS HOME

Continuous Home အံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢဖီၣ်ဂါၢ်ဃာ်အပူၤဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိလဲလိၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢ သိၣ်လိန့ၣ်တၢ်သ့ဖဲသ့မၤ တဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်မူလၢ တသန့ၤအသးလၢ ပုၤဂၤအဖီခိၣ်ဒီး မၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢနပုၤတဝၢအပူၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢ မၤစၢန့ၢ်ဒီး ကိးနံၤဒဲး တၢ်အိၣ်မူ, တၢ်ကတီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့, တၢ်ရဲလိၣ်မုၢ်သကိးဒီး တၢ်အိၣ်ကသုၣ်တၢ်သ့ဖဲသ့မၤတဖၣ်, ဒီး တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢတမံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး – HOST HOME

Host Home အံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢကရၢခၢၣ်စးအပူၤမၤတၢ်ဖိအဟံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. နအိၣ်ဃုာ်ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိဒီး ဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤလီၤတနံၤဘၣ်တနံၤတၢ်အိၣ်မူဒီး ဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢဟံၣ်ဒီး ပုၤတဝၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤ တၢ်မၤစၢ သိၣ်လိန့ၣ်တၢ်သ့ဖဲသ့မၤ တဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်မူလၢ တသန့ၤအသးလၢ ပုၤဂၤအဖီခိၣ်ဒီး မၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ နပုၤတဝၢအပူၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤ တၢ်မၤစၢမၤစၢန့ၢ်ဒီး ကိးနံၤဒဲးတၢ်အိၣ်မူ, တၢ်ကတီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချ့, တၢ်ရဲလိၣ်မုၢ်သကိးဒီး တၢ်အိၣ်ကသုၣ်တၢ်သ့ဖဲသ့မၤတဖၣ်, ဒီး တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ် ချ့တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢတမံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး – SHARED LIVING

Shared Living အံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်လၢ ပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢကရၢခၢၣ်စးအပူၤအာၣ်လီၤတၢ်အဟံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. နအိၣ်ဃုာ်ဒီး ပုၤအာၣ်လီၤတၢ်ဒီး ဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤလီၤတနံၤဘၣ်တနံၤတၢ်အိၣ်မူဒီးဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢဟံၣ်ဒီးပုၤတဝၢ အပူၤန့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢ သိၣ်လိန့ၣ်တၢ်သ့ဖဲသ့မၤတဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်မူလၢ တသန့ၤအသးလၢ ပုၤဂၤအဖီခိၣ်ဒီး မၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢနပုၤတဝၢအပူၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢ မၤစၢန့ၢ်ဒီး ကိးနံၤဒဲး တၢ်အိၣ်မူ, တၢ်ကတီၤ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, တၢ်ရဲလိၣ်မုၢ်သကိးဒီး တၢ်အိၣ်ကသုၣ်တၢ်သ့ဖဲသ့မၤတဖၣ်, ဒီး တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢတမံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဘျးတၢ်ဖိဖိ

တၢ်အိၣ်ဘျးတၢ်ဖိဖိမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢကတီၢ်ဖုၣ်လၢနစူးကါအိၣ်သ့ဖဲနကွၢ်ထွဲလီၤန့ၣ်ကါစၢအသး တသ့အခါ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဘျးတၢ်ဖိဖိ မ့ၢ်တၢ်မၤစၢတၢ်စၢဖိဆူ ပုၤကွၢ်ထွဲညီန့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢ မၤစၢန့ၢ်ဒီး ကိးနံၤဒဲးတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, တၢ်အိၣ်ကတီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, ဒီး တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲ န့ၣ် လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢအံၤအိၣ်ဒီး တနံၣ်တဘျီတၢ်ပံၤပနီၣ် 240 န့ၣ်ရံၣ်လၢ DDAD တၢ်ကွၢ်ကဟံၣ်ကွၢ်အဖီခိၣ်ဒီး 360 လၢ CDD တၢ်ကွၢ်ကဟံၣ်ကွၢ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူတၢ်ဆိၣ်ထွဲလၢကရူၢ်အဆံးဖိ

တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူတၢ်ဆိၣ်ထွဲလၢကရူၢ်အဆံးဖိအံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ပဲ ဝဲနံၣ်ကတၢ်ဖဲတၢ်မၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် လၢနပုၤတဝၢ အပူၤန့ၣ်လီၤ. နမၤတၢ်တဂၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် ဒီး ကရူၢ်လၢကမၤလိတၢ်ဖဲတၢ်မၤ တၢ်သ့ဖဲသ့မၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သး သ့န့ၣ်လီၤ. ပဲနံၣ်ကတၢ်ဖဲတၢ်မၤဟ့ၣ်အဘျးအလဲဆူ နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢဒီး နပုၤဟ့ၣ်လီၤ တၢ်မၤစၢဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. နဒီးဆၢလိာ်သးဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိမ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤပုၤတၢ်ဖိတဖၣ်သ့လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢ ကမၤစၢန့ၢ်ဒီးကိးနံၤဒဲး တၢ်အိၣ် မူတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, တၢ်ကတီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, ဒီး တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢတမံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၢ်ဖံးန့ၢ်မၤ လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ် - FOLLOW-ALONG

တၢ်န့ၢ်ဖံးန့ၢ်မၤ လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ် - Follow-along မၤစၢၤနကီၤဃၢၢ်နတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ အအိၣ်ဒီး တၢ်ပြုအါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ဒီးန့ၣ် မ့တမ့ၢ်ခိဖျါတၢ်ဆဲးကျိး နတၢ်မၤကစၢ်လၢ နကီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၢ်ဖံးန့ၢ်မၤ လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ် - ပုၤတၢ်ဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်

တၢ်န့ၢ်ဖံးန့ၢ်မၤ လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ် - ပုၤတၢ်ဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်န့ၣ်လီၤလၢတၢ်ခိၣ်တၢ်တၢ်သိၣ်လီၤ လၢကမၤ စၢၤနကီၤဃၢၢ်နတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပြုအါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ဖဲနတၢ်ဖံးတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢၤ မၤစၢၤန့ၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်သ့ဖဲသ့မၤတဖၣ်ဒီး တၢ်န့ၣ်ဃီၤတဖၣ်လၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးအကတဖၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်အိၣ်မူလၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်အိၣ်မူလၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ်အံၤတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်လၢနဟံၣ်ဖိဃီဖိအဟံၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢၤ သိၣ်လီၤနတၢ်သ့ဖဲသ့မၤတဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်မူလၢ တသန့အသးလၢ ပုၤဂၤအဖိခိၣ်ဒီး မၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ နပုၤတၢ် အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. နပုၤဟ့ၣ်လီၤ တၢ်မၤစၢၤမၤစၢၤန့ၣ်ဒီး ကိးန့ၣ်ဒဲး တၢ်အိၣ်မူ, တၢ်ကတီၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, တၢ်ရဲလိာ်မ့ၢ်သကိးဒီး တၢ်အိၣ်ကသ့ၣ်တၢ်သ့ဖဲသ့မၤတဖၣ်, ဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤဆူပုၤတၢ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူစၢၤယါဘျါတၢ်မၤစၢၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး

တၢ်ကူစၢၤယါဘျါတၢ်မၤစၢၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤလၢအပုၤဃုာ်တၢ်ခဲလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲဖဲလၢ နအိၣ်ဝဲဒီး တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တၢ်တသ့တဘျီဒီး သးတၢ်ဆါလၢအနးခဲခါလိာ်အတဘျီလိာ်ဘၣ်စဲခါလိာ်အခါ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအံၤဘၣ်လီၤအိၣ်ဖျါ ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအဆိတလဲတၢ်ဆါကတီၢ်လၢ ပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢၤ အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးတၢ်ဆိလီၤပာ်လီၤဒီးပုၤတၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ခါန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃးတၢ်ဆိတလဲအကတီၢ်

တၢ်ဆိတလဲအကတီၢ် ဟ့ၣ်တၢ်အဘူးအလဲတဘျီဂီၢ်တဖၣ်လၢ ကမၤစၢၤန့ၣ် ဟးထီၣ် လၢ ICF-IID, တၢ်ကွၢ်ထွဲ ကဟုကယာ်တၢ်အဟံၣ်, မ့တမ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤဝဲလီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပုၤဃုာ် တၢ်ဖိးတၢ်လီၤ အလိၣ်အိၣ် သပုၤကတၢ်, ဟံၣ်ဃီတၢ်လိာ်တၢ်လဲးတဖၣ်, တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤဆိစ့တဖၣ်, တၢ်အဘူးအလဲအဂီၢ်ခိၣ်ထံး လၢကံသဝဲ, လီမ့ၢ်အူ, ထံ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဆိစ့တဖၣ်အဂီၢ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်သးသးအတၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဝဲစိာ်တီဆူၣ်

တၢ်ဝဲစိာ်တီဆူၣ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်တၢ်ဒီးသိလ့ၣ်လၢဒီးဆူတၢ်ကွၢ်ကပာ်ကွၢ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ်(waiver services) အအိၣ်, အလီၤဆီလၢ တၢ်ဝဲစိာ်တီဆူၣ် တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတဖၣ်အကတီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဝဲစိာ်တီဆူၣ် တကြား လဲလိာ် တၢ်ရဲထၢအဂၤတဖၣ်လၢ အအိၣ်ဆူန့ၣ်ဘၣ်, ဒိသိး တၢ်ဒီးသိလ့ၣ်လၢတံၤသကိး မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဃီဖိ တဖၣ်အအိၣ်ဘၣ်. တၢ်ဝဲစိာ်တီဆူၣ်တၢ်စူးကါအီၤလၢ တၢ်ဒီးသိလ့ၣ်တဖၣ်ဆူ ကသံၣ်ကသီတၢ်သ့ၣ်ဆၢဒီးကတီၢ် တဖၣ်ခိဖျါလၢ DHHS တၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအဂၤတဖၣ် မၤလၢပုၤတၢ်လိာ်ဘၣ်တခါအံၤသ့အပီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျီဂုၤထီၣ်သိလ့ၣ်

တၢ်ဘျီဂုၤထီၣ်သိလ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆိတလဲတဖၣ်ဆူ နသိလ့ၣ်/Van လၢကမၤလၢပုၤန့ၣ်တၢ်လိာ်ဘၣ်လၢ ကပုၤဖျိၣ် အါထီၣ်သး လၢလၢပုၤန့ၣ်ဆူ ပုၤတၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘျီဂုၤဆိတလဲတဖၣ်ကြားမၤစၢၤန့ၣ်ကါန့ၣ်သိလ့ၣ် ဂုၤအါထီၣ်ဒီး လိာ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢပုၤအဂၤစ့ၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ.